

**Feljegyzés a Képviselő-testület részére a 2026. szeptember 24-i ülés napirendjén
szereplő, Évenkénti városmajori emlékséta megszervezése és emlékjel elhelyezése
Sztehlo Lili emlékére című előterjesztéssel kapcsolatban**

Készítette: dr. Bitskey Botond, jegyző

1. Bevezetés

Vadász Gábor önkormányzati képviselő a képviselő-testület 2026. szeptember 24-i ülésére előterjesztést nyújtott be „Évenkénti városmajori emlékséta megszervezése és emlékjel elhelyezése Sztehlo Lili emlékére” címmel. Az előterjesztés 2. pontjában szereplő határozati javaslat szerint a Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testülete egyetértett volna a Sztehlo Lili embermentő tevékenységét megörökítő, Mohácsi András DLA szobrászművész által tervezett „Emberi mérték” emlékjel elhelyezésével a Városmajor utca 54. szám alatti épületen. A megvalósítás az előterjesztés mellékleteiben foglalt művészeti koncepció és látványterv alapján történne. Az előterjesztés az emlékjel elkészítésére és elhelyezésére legfeljebb bruttó 800 000 Ft költségvetési fedezet biztosítását tartotta szükségesnek, és rögzítette, hogy a konkrét megvalósításra az önkormányzat vonatkozó pénzügyi és beszerzési szabályainak megfelelően kerülhet sor.

A Képviselő-testület ülésén felmerült a kérdés, hogy a jogszabályok és szabályzatok alapján kellett volna-e művészeti pályázatot, tervpályázatot, legalább három ajánlat bekérését vagy más versenyeztetést lefolytatni a Hegyvidéki Önkormányzat által az emlékjel művészi tervezőjének kiválasztásakor.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján országos hatályú jogszabályból nem következik automatikus kötelezettség nyílt vagy más művészeti tervpályázat kiírására. A tervpályázati eljárásokról szóló 310/2015. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) meghatározza a művészeti tervpályázat alkalmazásának lehetőségét és eljárási kereteit, de önmagában nem teszi kötelezővé tervpályázat lefolytatását minden, az előterjesztésben szereplőhöz hasonló emlékjel vagy emlékmű stb. tervezése esetén. Emellett a Hegyvidéki Önkormányzatnak sincs olyan rendelete, amely közterületen elhelyezendő művészeti alkotások esetében művészeti tervpályázat alkalmazását írná elő.

A Hegyvidéki Önkormányzat polgármesterének a beszerzési szabályzatról szóló 1/2024. utasítása (a továbbiakban: beszerzési szabályzat) ugyanakkor a közbeszerzési értékhatárt el nem érő beszerzésekre is kiterjed. Ha a művészi tervezés, az elkészítés és az elhelyezés teljes, egybeszámított értéke nem haladja meg a nettó 1 millió Ft-ot, a három ajánlattevő

közvetlen megkeresése a beszerzési szabályzat 7. § (4) bekezdés d) pontja alapján nem szükséges. A 7. § (5) alapján azonban legalább egy árajánlat beszerzése és az eljárás megfelelő dokumentálása ekkor is kötelező.

2. Részletes indokolás

2.1. A művészeti tervpályázat kérdését elsődlegesen a kormányrendelet alapján kell megítélni. A rendelet 2. § (3) bekezdése lehetővé teszi tervpályázat alkalmazását képzőművészeti, iparművészeti vagy egyéb művészeti szolgáltatáshoz kapcsolódó tervek összevetésére és rangsorolására. A 2. § (4) bekezdése és a 3. § (3) bekezdése alapján az ajánlatkérő dönt arról, hogy a tervszolgáltatás megrendelését megelőzően szükségesnek tartja-e tervpályázat lefolytatását. E rendelkezésekből nem vezethető le olyan általános kötelezettség, amely az előterjesztésben szereplő egyedi emlékjel tervezését művészeti tervpályázathoz kötné.

A rendelet 9. §-a, valamint a 35–36. §-ai az eljárás részletesebb kereteit határozzák meg. Ezek a rendelkezések akkor válnak közvetlenül jelentőssé, ha az ajánlatkérő tervpályázatot választ, vagy annak alkalmazását az adott projekt sajátosságaira tekintettel szükségesnek minősíti. A tervpályázat hiánya azonban önmagában nem jelenti jogszabály megsértését; a választott beszerzési megoldás szakmai és eljárási indokait azonban célszerű írásban rögzíteni.

2.2. Az előterjesztés 800 ezer forintba becsüli a teljes projekt költségét, és utal rá, hogy a konkrét megvalósításra az önkormányzat vonatkozó pénzügyi és beszerzési szabályainak megfelelően kerülhet sor. Ezért indokolt ebből a szempontból is megvizsgálni a jogi kérdést.

A beszerzési szabályzatról szóló 1/2024. polgármesteri utasítás a közbeszerzési értékhatárokat el nem érő, illetve a közbeszerzési eljárási kivételek alá tartozó árubeszerzésekre, építési beruházásokra és szolgáltatásokra is alkalmazandó. A szabályzat 1–2. §-a alapján célja a beszerzések átláthatóságának, a verseny tisztaságának és az egyenlő bánásmódnak a biztosítása.

A 7. § (2) alapján főszabály szerint legalább három, a beszerzés tárgyával azonos vagy hasonló tevékenységet folytató ajánlattevőnek kell írásbeli ajánlatkérést küldeni. A 7. § (3) és (4) bekezdése ez alól több kivételt is megállapít.

A 7. § (3) bekezdése szerinti, bruttó 100 000 Ft egyedi értéket meg nem haladó beszerzésekre vonatkozó kivételi szabály álláspontom szerint a jelen ügyben nem lenne alkalmazható még akkor sem, ha maga a művészeti koncepció és tervezés önmagában ezt nem haladná is meg. A művészi tervezés, a gyártás és az elhelyezés ugyanis feltehetően

egybeszámítás alá esik, mert az egyes elemek gazdasági és funkcionális szempontból ugyanazon projekt megvalósításához kapcsolódnak; a beszerzés mesterséges részekre bontása ezért nem megengedett. Az előterjesztésből egyébként nem állapítható meg, hogy a 800 000 Ft-os keretből mekkora összeg jut a művészeti koncepcióra és tervezésre, de ennek a fent említett egybeszámítási kötelezettség miatt valószínűleg nincs is jelentősége. A lényegi kérdés az, hogy a keretösszeg a projekt valamennyi összefüggő elemét tartalmazza-e.

2.3. A 7. § (4) bekezdés a) pontja értelmében nem kell három ajánlattevőnek megküldeni az ajánlatkérést, ha a feladatot műszaki-technikai vagy művészeti szempontok, egyéb sajátosságok, kizárólagos jogok védelme vagy más egyéb ok miatt kizárólag egy meghatározott személy képes teljesíteni. Az előterjesztés nem tartalmaz elegendő adatot annak megállapításához, hogy e kivétel feltételei fennállnak-e; alkalmazhatósága ezért csak további indokolás alapján állapítható meg.

A művészeti koncepciót az előterjesztés szerint Mohácsi András DLA készítette. Az „Emberi mérték” egy konkrét helyszínhez, Sztehlo Lili történetéhez, valamint egy Budapest egészére tervezett emlékjel-sorozat koncepciójához kapcsolódó, egyedi művészeti alkotásként jelenik meg. E körülmények alátámaszthatják a közvetlen beszerzés szakmai indokoltságát, de önmagukban nem bizonyítják, hogy a feladatot kizárólag a megnevezett alkotó képes teljesíteni.

A művészeti szempontokra, egyedi alkotásra vagy kizárólagos jogokra alapított kivétel nem automatikus. Önmagában az, hogy a koncepciót egy meghatározott művész dolgozta ki, illetve hogy a terv szerzői jogi védelem alatt állhat, nem igazolja feltétlenül, hogy más megfelelő alkotó vagy műszaki megoldás kizárható. A kivétel alkalmazásához az alkotás egyediségét, a művészeti és műszaki tárgy összefüggését, a szerzői és felhasználási jogok terjedelmét, valamint az alternatívák hiányát dokumentálni kell.

A Kbt. 98. § (2) bekezdés c)–d) pontjára való hivatkozás esetén különösen körültekintően kell igazolni, hogy a kizárólagos jog vagy az egyedi művészeti alkotás jogalapja ténylegesen fennáll. A verseny mesterséges kizárása nem megengedett. Ennek a kérdésnek a tisztázása azonban az alábbi szempontok miatt feltehetően nem szükséges.

2.4. A beszerzési szabályzat 7. § (4) bekezdés d) pontja további kivételt állapít meg: a nettó 1 millió Ft-ot meg nem haladó beszerzésnél nem kell három ajánlattevőnek megküldeni az ajánlatkérést. Ez ugyanakkor nem jelenti a beszerzés minden dokumentálási és értékelési kötelezettségének megszűnését. A beszerzési szabályzat 7. § (5) bekezdése szerint ugyanis a 7. § (4) bekezdése szerinti kivételi esetekben is legalább egy árajánlat beszerzése szükséges.

Az, hogy az előterjesztés legfeljebb bruttó 800 000 Ft fedezetet irányoz elő az emlékjel elkészítésére és elhelyezésére, fontos támpont, de önmagában nem elegendő ahhoz, hogy a beszerzés a beszerzési szabályzat nettó 1 millió Ft-os, három ajánlat bekérését mellőzni engedő küszöbe alatt van. A döntő kérdés ugyanis nem pusztán az előírányzott keret, hanem a beszerzés teljes, jogszabály szerint számított és esetlegesen egybeszámítandó értéke. Meg kell tehát állapítani, hogy a 800 000 Ft magában foglalja-e a művészi tervezés, a szerzői vagy felhasználási jogok, a gyártás, az anyagköltség, a szállítás, a helyszíni elhelyezés, az engedélyezés és az esetleges kapcsolódó szolgáltatások ellenértékét. Az egybeszámítási szabályok alkalmazása lehet szükséges akkor is, ha ezek több, egymással összefüggő megrendelésben jelennek meg,.

3. Összefoglaló következtetés

A rendelkezésre álló adatok alapján az „Emberi mérték” emlékjel kiválasztásához nem szükséges művészeti pályázat vagy tervpályázat kiírása, mivel ilyen kötelezettség sem országos jogszabályból, sem önkormányzati rendeletből nem következik. Amennyiben az egész projektre vonatkozó beszerzés teljes, egybeszámított nettó értéke nem haladja meg az 1 millió Ft-ot, három ajánlat bekérése sem szükséges; legalább egy árajánlat beszerzése és az eljárás megfelelő dokumentálása azonban ebben az esetben is kötelező. A közvetlen beszerzés jogszerűsége érdekében a beszerzés teljes értékét, az esetleges egybeszámítást, valamint a választott megoldás szakmai és eljárási indokait írásban célszerű majd rögzíteni.